

ประวัติ ตำนาน คำสอน และบทบาททางสังคมวัฒนธรรม
ของหลวงปู่สรวง เทวดาเล่นดิน ในฐานะเป็นพระเหนือโลก
The History, Legends, Teachings and Socio-Cultural Role
of Luang Pu Suang, the ‘Earth-Wandering Saint’: History,
Legends, Teachings, and Socio-Cultural Roles as a Supra-Worldly
Monk

ฉัฐสุภางค์ สารมาศ^{1*} และมานพ นักการเรียน^{2**}

Chatsuphang Saramart^{1*} and Manop Nakkarnian^{2**}

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

นครปฐม ประเทศไทย^{1*}

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

นครปฐม, ประเทศไทย^{2**}

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University Sirindhornrajavidyalaya

Campus, Nakhon Pathom, Thailand^{1*}

Bachelor of Arts Program in Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University

Sirindhornrajavidyalaya Campus, Nakhon Pathom, Thailand^{2**}

Corresponding Author's Email: Csaramart@gmail.com^{1*} and

mnakkarreiy@gmail.com^{2**}

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ศึกษาหลวงปู่สรวงในฐานะ “พระเหนือโลก” ที่มีอิทธิพลต่อชุมชนชายแดนไทย-กัมพูชา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ศรัทธาต่อท่านสะท้อนความเชื่อที่ผสมผสานพื้นถิ่น ตำนาน และอัตลักษณ์ชาติพันธุ์หลวงปู่สรวงถูกมองว่าอยู่เหนือกรอบสังคมทางการเมือง วิญญาณสูง ประวัติของท่านพร่าเลือน ผสมข้อเท็จจริงกับตำนาน และเชื่อมโยงเขาพนมกุเลน แม้เรื่องอายุยืนและอภิญญาจะพิสูจน์ไม่ได้ แต่ยังคงอยู่ในความทรงจำร่วมของผู้คน วัตรปฏิบัติที่ดูแปลก เช่น อยู่สมณะ คลุกดิน เผาของ สื่อถึงการละวางและไม่ยึดติดคำสอนเน้น “การให้” ความพอเพียง และการทำจิตให้บริสุทธิ์ ผ่านปริศนาธรรม ปาฏิหาริย์ถูกมองเป็นเครื่องมือโปรดสัตว์และสร้างศรัทธา วัดไพรพัฒนาเป็นศูนย์กลางที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชน โดยรวมแล้วหลวงปู่สรวงคือการแปรศรัทธาเป็นทุนทางวัฒนธรรมนำสู่ความสมดุลของชีวิต

คำสำคัญ: หลวงปู่สรวง พุทธทางวัฒนธรรม ซอฟต์พาวเวอร์ การพัฒนาชุมชน เศรษฐกิจฐานราก

Abstract

This academic article studies Luang Pu Suang as a “transcendent monk” who has influenced the Thai-Cambodian border community. Content analysis reveals that faith in him reflects a blend of indigenous Buddhism, legend and ethnic identity. Luang Pu Suang is seen as transcending the formal monastic framework, possessing high spiritual power. His history is vague, a mixture of facts and legends and linked to Phnom Kulen mountain. Although his longevity and supernatural abilities cannot be proven, they remain in the collective memory of the people. His unusual practices, such as 2 asceticism, working with earth and burning objects, symbolize detachment and nonattachment.

His teachings emphasize “giving”, sufficiency, and purification of the mind, conveyed through riddles. Miracles are viewed as tools to help sentient beings and build faith. Wat Phai Phatthana is a central hub that impacts community relations, tourism and economy. Overall, Luang Pu Suang represents the transformation of faith into cultural capital, leading to a balanced life.

Keywords: Luang Pu Suang, Cultural Capital, Soft Power, Community Development, Grassroots Economy

บทนำ

ปรากฏการณ์ความเลื่อมใสศรัทธาที่มีต่อ “หลวงปู่สรวง” หรือที่รู้จักกันในนาม “เทวดาเล่นดิน” หรือ “ผู้วิเศษแห่งเขาพนมกุเลน” มิได้เป็นเพียงกระแสความเชื่อในทางไสยศาสตร์หรือปาฏิหาริย์ส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังเป็นภาพสะท้อนที่ซับซ้อนของโครงสร้างทางศาสนา วัฒนธรรมรอยต่อชายแดน และจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ในอีสานใต้ การที่ท่านถูกจัดอยู่ในกลุ่ม “พระเหนือโลก” ชี้ให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่ก้าวพ้นขอบเขตของพระพุทธศาสนากระแสหลักและกฎเกณฑ์ทางโลกที่มุ่งเน้น สถาบันและการจัดการแบบราชการสงฆ์

หลวงปู่สรวงมักถูกเชื่อมโยงกับความเชื่อเรื่อง “พระเหนือโลก” หรือคณะสงฆ์โลกอุดร ซึ่งเป็นพระผู้วิเศษในป่าลึก ที่มักปรากฏตัวเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่มีศรัทธาและบำเพ็ญเพียรในทางธรรม อัตลักษณ์ของท่านที่ถูกสะท้อนผ่านการอยู่อาศัยในกระท่อมเถิงนา การใช้ชีวิตอยู่กับดินกับทราย ซึ่งแตกต่างจากพระภิกษุทั่วไป และการแสดงออกที่เป็นปริศนา ซึ่งแต่ละคนจะต้องตีความเพื่อหา

ข้อเท็จจริง (จารุกิตต์ กิจวรรณ, 2559: 80) ทำให้ท่านกลายเป็นสัญลักษณ์ของการสละออกซึ่งลาภยศและอัตตาอันยิ่งใหญ่

บทความวิชาการนี้มุ่งวิเคราะห์เพื่อถอดรหัสหลวงปู่สรวง ในฐานะพระเหนือโลกผ่านมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประวัติและตำนาน วัตรปฏิบัติคำสอนที่เป็นปริศนา ปาฏิหาริย์ในการ “โปรดสัตว์” และบทบาททางสังคมและเศรษฐกิจเชิงศรัทธา ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนชายแดนไทยกัมพูชา โดยเฉพาะผ่านการจัดการของวัดไพรพัฒนา

ปริศนาแห่งอัตลักษณ์และกาลเวลา : การสืบค้นประวัติและตำนาน

การสืบค้นประวัติ (ถิ่นกำเนิดและภูมิหลัง) ของหลวงปู่สรวงนั้นเต็มไปด้วยความพร่าเลือนของข้อมูล ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของพระอริยสงฆ์ในกลุ่ม “พระเหนือโลก” เป็นผู้ทรงอภิญญา มีพลังจิตสูงส่ง หรือเป็นตำนานลับที่เชื่อว่ามีชีวิตอมตะเหนือธรรมชาติ ที่มักไม่เปิดเผยที่มาหรือสถานะทางโลกของตนเองอย่างชัดเจน ข้อมูลจากคำบอกเล่าและหลักฐานทางอ้อมชี้ให้เห็นว่า หลวงปู่สรวง เป็นพระภิกษุชาวกัมพูชา มีความสัมพันธ์ทางวิญญาณกับเขาพนมกุเลน ซึ่งเป็นสถานที่ที่ท่านใช้ศึกษาธรรมกับฤๅษีและบำเพ็ญตบะ ได้เดินทางเข้ามาพำนักในประเทศไทยตามแนวชายแดนอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก กันทรลักษณ์ กันทรารมย์ ขุนันธ์จังหวัดศรีสะเกษ และอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์เป็นระยะเวลานาน (สุชน ศรีหิรัญ, 2556 : 6-7) คนทั่วไปถามว่า “หลวงปู่ชื่ออะไร” หลวงปู่บอกว่า “ลืมเสียแล้ว” คนทั่วไปเข้าใจว่า หลวงปู่มาจากสรวงสวรรค์ จึงเรียกว่า “หลวงปู่สรวง” (IsanGate, 2568) และเรียกอีกหลายชื่อ เช่น หลวงตาเบ้า ลูกตาเบ้า ดาบสขวง หลวงตาเหมือน หลวงปู่สะเดิง (ทิพยจักร, 2556 : 28) สมณานามที่ผู้ศรัทธาตั้งให้ มีหลายชื่อ เช่น เทวดาเดินดิน เทวดาเล่นดิน ผู้วิเศษแห่งทุ่งละลม ผู้วิเศษแห่งภูตะแบง เทพดาบสแห่งเขาพนมกุเลน พระอริยะผู้อยู่เหนือโลก 500 พรรษา สถิตทั่วจักรวาล ผู้มีคุณวิเศษดุจหมอบเทวดา อริยธรรมอาจารย์องสรวง มหามุนีแห่งแดนอีสานใต้ (ทิพยจักร, 2556 : 10-18) คนในพื้นที่ฝั่งกัมพูชา เล่าไว้ว่า หลวงปู่สรวง เป็นนักรบเก่า สามารถพูดภาษาสิงหลได้ เชื่อว่า ท่านมีอายุมากกว่า 500 ปี และเป็นไปได้ที่จะมีอายุยาวนานนับ 1,000 ปี ท่านผ่านการบวชเป็นฤๅษีมาก่อน ชำนาญเรื่องกสิณอภิญญามาแต่เดิม มีความชำนาญในการรักษาผู้ป่วยด้วยอำนาจจิต ยังเชื่อกันว่า ท่านได้กินยาอายุวัฒนะจากเมืองบังบด (ทิพยจักร, 2556 : 32-33) นอกจากนั้น ประวัติของท่านมีแต่เรื่องเล่าเป็นไปในทางตำนาน เช่น ท่านเป็นเชื้อพระวงศ์ของพระเจ้าชัยวรมัน มีศักดิ์มีฐานันดรเป็นโอรสองค์โตครองตำแหน่งอุปราช ผู้จะขึ้นครองราชสมบัติแห่งเมืองขอมคนต่อไป ท่านเป็นเชษฐาของพระเจ้าชัยวรมันที่ 1 ซึ่งแน่นอนว่า ถ้าท่านอยู่ตามทางโลก ย่อมเป็นพระเจ้าชัยวรมันที่ 1 อย่างไม่ต้องสงสัย (ดำรงธรรม, 2556 : 15) มีความสัมพันธ์กับคณะพระภิกษุสายเหนือโลก (โลกอุดร) มีหลายรูป ได้แก่ หลวงปู่ใหญ่ หลวงปู่ขรัวตีนโต หรือหลวงปู่ขรัวเคียวบาตร หลวงปู่โพรงโพธิ์ หลวงปู่ขรัวซี้เถ่า หลวงปู่หน้าปาน ล้วนเป็นผู้ทรงอภิญญาสมบัติ มีปฏิปทาในอุดมคติ

วัตร โดยเฉพาะหลวงปู่ชวีเถ่า เป็นผู้ชำนาญชำนาญในเทวโศกสณ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวคือ มักแต่งกายแบบขอไปทีและกิริยาอาการนั่งที่มักนั่งคุกเข่าหรือชันเข่าขึ้น หลวงปู่สรวงนั้นกลับกลายเป็นเหมือนบุคคลเดียวกันกับหลวงปู่ชวีเถ่าด้วยวัตรปฏิบัติปฏิบัติปฏิบัติดังกล่าว (ทิพยจักร, 2555 : 39-44)

ประเด็นที่สร้างความฉงนสนเท่ห์แก่สาธารณชนมากที่สุดคือ “อายุชัย” (ตามความทรงจำร่วม)ของท่าน มีตำนานและข้อสันนิษฐานที่ระบุว่าหลวงปู่สรวงอาจมีอายุยืนยาวนานร้อยหรืออาจถึง 750 ปี โดยมีการอ้างอิงลำดับเวลาว่าท่านอาจเกิดในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 หรือประมาณปี พ.ศ. 1793 อายุ 35 ปี จึงบวชพระ ที่วัดคงคา จังหวัดศรีสะเกษ ในปี พ.ศ. 1828 พระครูเทพโลกอุดรเป็นพระอุปฌาย์บวชให้ มรณภาพ เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2543 รวมอายุได้ 750 ปี (เจ็ดร้อยห้าสิบปี) (IsanGate, 2568) แม้ในทางประวัติศาสตร์กระแสหลัก จะมองว่า เป็นเรื่องที่เหลือเชื่อ แต่ในทางมานุษยวิทยาความเชื่อ ข้อมูลนี้ถูกตอกย้ำด้วยคำยืนยันจากพระเถระชั้นผู้ใหญ่หลายรูป เช่น หลวงพ่อสร้อย อัมมโรโส วัดเลียบราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ วัดเพชรบุรี (สุสานทุ่งมน) จังหวัดสุรินทร์ หลวงปู่ฤทธิ์ รัตนโชโต วัดชลประทานราชค้ำริ จังหวัดบุรีรัมย์ หลวงปู่เจียม สันติธัมโม วัดกะมอล จังหวัดศรีสะเกษ หลวงปู่โปีะ เขมियो วัดบ้านบึง จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งระบุว่าได้เห็นหลวงปู่สรวงในสภาพแก่ชราเช่นนี้มาตั้งแต่สมัยที่พวกท่านยังเป็นเด็ก (ทิพยจักร, 2556 : 27) พยานบุคคลที่เป็นชาวบ้านในพื้นที่ซึ่งมีอายุเกิน 80 ปี ต่างยืนยันตรงกันว่าเห็นท่านมีสภาพร่างกายคงเดิมเป็นส่วนใหญ่ ผิดไปจากเดิมไปบ้างก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้นมาตั้งแต่พวกเขาอายุเพียง 7-8 ขวบ (ดำรงธรรม, 2556 : 11) สภาวะการ “หยุดนิ่งของสังขาร” นี้เองที่เป็นรากฐานของสมณนาม “พระผู้ อยู่เหนือกาลเวลา”

พฤติกรรมการเรียกชื่อท่านว่า “ลูกตาเบ้าะ” ในภาษาเขมร ซึ่งหมายถึงพระดาบสผู้รักษาศีลตามถ้ำป่าเขา สะท้อนถึงสถานะ “นอกจารีต” ที่ชาวบ้านยอมรับ ท่านไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางปกครองสงฆ์ แต่กลับมีอำนาจทางบารมี (Charismatic Authority) ที่เหนือกว่าโครงสร้างการจัดการแบบปกติ

สรุปได้ว่า ประวัติหลวงปู่สรวงมีลักษณะพร่าเลือนแบบ “พระเหนือโลก” ไม่ยึดติดตัวตนทางโลก เชื่อกันว่าเป็นพระภิกษุชาวกำพูชา มีความเกี่ยวข้องกับเขาพนมกุเลน และรุดงค์ตามชายแดนไทย-กำพูชา ได้รับการเรียกขานหลายชื่อและมีสมณนามเชิงอิทธิฤทธิ์มากมาย ตำนานบางสายระบุว่าท่านมีอายุยืนยาวหลายร้อยปี มีความชำนาญด้านกสิกรรมและอภิญา แม้ประวัติจะไม่ชัดเจนในเชิงประวัติศาสตร์ แต่ได้รับการยืนยันผ่านความเชื่อและความทรงจำของผู้คนจำนวนมาก โดยรวมแล้วท่านถูกมองว่าเป็น “พระนอกจารีต” ที่ไม่ยึดตำแหน่งทางสงฆ์ แต่มีบารมีทางจิตวิญญาณสูง และได้รับศรัทธาอย่างกว้างขวาง

วัตรปฏิบัติเหนือสมมติบัญญัติ : เทวดาเล่นดินและปรัชญาแห่งการละวาง

พฤติกรรมที่ดู “ประหลาด” ในสายตาของคนทั่วไป แต่กลับแฝงด้วยปรัชญาทางธรรมอย่างลึกซึ้ง คือหัวใจสำคัญของความเป็นพระเหนือโลกของหลวงปู่สรวง ท่านมักจะพำนักอยู่ในกระท่อมเถียงนาที่มีสภาพทรุดโทรม กันแดดกันฝนได้ยาก ซึ่งตั้งอยู่ตามท้องทุ่งชายแดน (สุธน ศรีหิรัญ, 2556 : 7) การเลือกอาศัยในที่สัปปายะที่ไร้ซึ่งความสะดวกสบายนี้มิได้เกิดจากความยากจน แต่เป็นการแสดงออกถึงการตั้งความปรารถนาในการทำลายความยึดติดในวัตรปฏิบัติอย่างสิ้นเชิง

สมณานาม “เทวดาเล่นดิน” มีที่มาจากลักษณะนิสัยที่มักคลุกคลีอยู่กับดินและธรรมชาติอย่างไม่รังเกียจ (ทิพยจักร, 2556 : 80) ในทางธรรม ดินคือสัญลักษณ์ของความอดทนและการรองรับทุกสิ่ง และยังเป็น 1 ในธาตุกสิณที่ใช้ในการฝึกฝนสมาธิ พฤติกรรมที่โดดเด่นอีกประการคือการ “โยนของเข้ากองไฟ” ไม่ว่าจะเป็นเงินทอง อาหาร หรือแม้แต่ผ้าจีวรที่ได้รับถวาย (สุธน ศรีหิรัญ, 2556 : 7) การกระทำนี้ถูกตีความว่าเป็นการทำลาย “สมมติ” ของโลก เงินทองที่ผู้คนยึดถือว่ามีค่า เมื่อถูกเผาไฟย่อมกลายเป็นเถ้าถ่านกลับคืนสู่ธาตุธรรมชาติ การสอนผ่านการกระทำเช่นนี้เป็นการเตือนสติเรื่องความไม่เที่ยง (อนิจจัง) และความว่างเปล่า (สุญญตา) อย่างเป็นรูปธรรมที่สุด

นอกจากนี้ เรื่องราวเกี่ยวกับร่างกายของท่านที่ดูเหมือนจะก้าวข้ามกฎธรรมชาติ เช่น การที่ท่านสามารถนั่งรถเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ได้หลายวันโดยไม่พักผ่อนและไม่มีอาการเหนื่อยล้า หรือการที่อุจจาระของท่านถูกเล่าขานว่าไม่มีกลิ่นเหม็นแต่กลับมีกลิ่นหอมคล้ายน้ำผึ้ง (สุธน ศรีหิรัญ, 2556 : 127) จนชาวบ้านนำไปละเลงตามบ้านเรือนเพื่อความเป็นสิริมงคล ข้อมูลเหล่านี้แม้จะดูเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ แต่ในบริบทของพระเหนือโลก มันคือเครื่องยืนยันถึง “ธาตุบริสุทธิ์” ของผู้ที่บรรลุธรรมขั้นสูงซึ่งส่งผลกระทบต่อสรีระธาตุในระดับที่วิทยาศาสตร์ทั่วไปยังหาคำตอบไม่ได้

สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่ดู “ประหลาด” ของหลวงปู่สรวง แท้จริงเป็นการสอนธรรมะอย่างลึกซึ้ง เช่น การอยู่กระท่อมกันดารเพื่อไม่ยึดติดวัตถุ การคลุกดินซึ่งสื่อถึงความอดทนและธรรมชาติ และการโยนของลงกองไฟเพื่อชี้ให้เห็นความไม่เที่ยงและความว่าง ส่วนเรื่องร่างกายที่เหนือธรรมชาติ เช่น ไม่เหน็ดเหนื่อยหรือมีกลิ่นกายพิเศษ ถูกตีความว่าเป็นสัญลักษณ์ของ “ธาตุบริสุทธิ์” ของผู้บรรลุธรรม มากกว่าการมองเชิงกายภาพทั่วไป

คำสอนที่เป็นปริศนา : จาก “ออย เตียน สรูล” ถึงวิถีแห่งการให้

หลวงปู่สรวงไม่เคยเทศนาตามแบบแผนพจนานุกรมธรรมะ แต่ท่านสื่อสารด้วยประโยคสั้น ๆ ในภาษาเขมรและกิจกรรมที่ดูเหมือนเป็นเรื่องเล่น ๆ แต่กลับเป็นปริศนาธรรม (Zen Koans) ที่ลึกซึ้ง คำสอนหลักของท่านมักวนเวียนอยู่กับเรื่อง “การให้” และ “ความอุดมสมบูรณ์”

คำสอนที่กลายเป็นคติประจำใจของศิษยานุศิษย์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

ออย เตียน สรูล (ให้ทาน มีความสุข) ท่านเน้นย้ำว่าความสุขที่แท้จริงไม่ได้เกิดจากการสะสม แต่เกิดจากการ “สละออก”

ออยเตียน เมียนบาน (ให้ทาน แล้วจะร่ำรวย) เป็นการเปลี่ยนทัศนคติจากการมุ่งหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นการสร้างความมั่งคั่งทางจิตวิญญาณที่จะนำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ในชีวิต

เทอเจิต ออยสะโลด (ทำจิตใจให้บริสุทธิ์แจ่มใส) หัวใจของการปฏิบัติธรรมคือการรักษาจิตใจไม่ให้ขุ่นมัว

บายตีกเจีย (ข้าวน้ำดี) คำให้พรสั้น ๆ ที่หมายถึงขอให้อยู่ดีมีสุข อุดมสมบูรณ์ตามอัตภาพ และมีจิตใจที่พอเพียง (พระมหาภูลังกา เขมทสสี, 2557 : 27-29)

กิจกรรมปริศนาธรรมของหลวงปู่สรวงเป็นมรดกทางปัญญาที่ทิ้งไว้ให้ผู้ศรัทธาศึกษาตามภูมิธรรมของตน มีดังนี้

ปริศนาวาว เป็นสัญลักษณ์ว่า ทุกแห่งที่ท่านจำวัด จะมีเสาไม้สูงปักอยู่และมีวาวขนาดใหญ่แขวนไว้ ท่านเคยสอนเชื่อกว้าวให้ศิษย์พร้อมพูดว่า “ยัวตราศีล” (เอาไปศีล) สื่อว่าศีลเปรียบเสมือนเชือกที่ดึงจิตใจ (วาว) ให้สูงขึ้นสู่เบื้องบน หากเชือกขาด วาวก็ย่อมตกสู่ดิน เช่นเดียวกับคนที่ขาดศีล ย่อมตกต่ำลง (ภิกขุศักดิ์ เอกบุตร, 2566)

ปริศนาการอุ้มไก่ สื่อว่า เป็นคนควรขยันทำมาหากิน ตั้งแต่เช้าเพื่อทำกิจธุระการงานต่าง ๆ จึงจะได้มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต เหมือนไก่ที่เป็นสัตว์ที่ขยันทำมาหากิน ตื่นเช้า แล้วออกหาอาหารใส่ท้อง (ดำรงธรรม, 2556 : 54-56) ทำให้สามารถเชื่อมโยงกับหัวใจเศรษฐกิจหรือหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ คือ ประโยชน์ในปัจจุบัน 4 ประการ (อง.อภฺรฺรท. 23/55/344-348)

ปริศนาการก่อกองไฟและเผาของ สื่อถึงการเผากิเลส การเพ่งกสิณ เป็นการทำกัมมัฏฐานของท่าน การอุทิศสิ่งของให้ดวงวิญญาณ สัมภเวสี วิญญาณเร่ร่อนที่เข้ามาส่วนบุญ การละวางและการไม่ยึดติดในทรัพย์สินเงินทองหรือวัตถุภายนอกทางโลก และเป็นวัตรปฏิบัติอันสืบมาจากครูบาอาจารย์ของท่านที่เป็นฤษีหรือจากคณะสงฆ์โลกอุดรท่านใดท่านหนึ่งก็ได้ (ทิพยจักร, 2555 : 46-48)

ปริศนาการขว้างปาผลไม้ไปตามสถานที่ต่าง ๆ สื่อถึงการแผ่เมตตาและการให้ทานแก่สรรพสัตว์ ดวงวิญญาณ หรือสัมภเวสีที่มองไม่เห็น ไม่ได้เลือกที่รักมักที่ชัง ให้ผู้คนไม่ยึดติดในวัตถุสิ่งของ ให้รู้จักแบ่งปันและปล่อยวาง เป็นการส่งสัญญาณหรือสร้างพื้นที่แห่งบุญกุศลในสถานที่นั้น ๆ ให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข (สุธน ศรีหิรัญ, 2556 : 7)

ปริศนาการ “หักคอปลาช่อน” หลวงปู่สรวงบอกว่าจะไปหาปลามาให้กิน แล้วหายไปสักพักก่อนจะกลับมาพร้อมกับปลาช่อนตัวใหญ่เท่าหน้าแข้ง ท่านทำการหักคอปลาเสียงดัง “กร๊อบ” แล้วนำไปเผาไฟให้ศิษย์กินจนอิ่มหนำสำราญ ซึ่งทุกคนยืนยันว่ารสชาติคือปลาช่อนเผาจริง ๆ หลังจากกินเสร็จ เมื่อกลับมาดูที่ก้อนหินซึ่งเคยมีก้างและหนังปลาวางอยู่ กลับพบว่าเป็นเพียง “เปลือกมันสำปะหลัง” เท่านั้น เมื่อศิษย์ตามไปดูรอยเท้าหลวงปู่ ก็พบเพียงรอยชุดหุ้มมันสำปะหลังในบริเวณที่ไม่

มีแหล่งน้ำพอจะหาปลาได้เลย สื่อถึงสิ่งที่เห็น (ปลาตาย/ปลาถูกกิน) อาจไม่ใช่ความจริง เป็นเพียงภาพมายาที่เกิดขึ้นและดับไปเพื่อทดสอบจิตใจและประทั้งความหิวของศิษย์ (ทิพยจักร, 2556 : 82-84)

ปริศนาบาตรเปล่า สื่อว่า สิ่งต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นความว่างเปล่า ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น

ปริศนาแสงสว่างของไฟฉาย สื่อว่า ปัญญา ความรู้แจ้งในกฎไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา

ปริศนาการส่องไฟฉายไปตรงหน้าพระประธาน สื่อถึงความรู้ตื่นเบิกบานอย่างพุทธะ เป็นที่พึงอันประเสริฐที่สุด (ทิพยจักร, 2556 : 36)

ปริศนาการขุดหลุมและการมัดสุม เป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาการของกิเลสและการหลุดพ้นจากวัฏสงสารที่ท่านทำให้ดูโดยไม่บอกความหมายโดยตรง

ปริศนาการดักบาตรปล่องไม้ไผ่ สื่อถึงการให้ที่ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และการไหลไปของบุญกุศลที่ไร้ขอบเขต (ภัทรศักดิ์ เอกบุตร, 2566)

ปริศน่าน้ำท่วม สื่อถึงการเตือนสติให้ผู้คนตั้งมั่นในความดี เป็นคำทำนายของหลวงปู่สรวงว่าจะเกิดภัยพิบัติครั้งใหญ่จากน้ำ ไม่ใช่แค่ระดับประเทศ แต่เป็นระดับโลก โดยเปรียบเทียบว่า “นางนาคเป่าน้ำ” หรือพญานาคบันดาลให้น้ำทะเลขึ้นไปบนฟ้าแล้วตกลงมาเป็นฝนและลูกเห็บที่มีพิษ น้ำจะท่วมสูงจนถึงภูเขาและมีดินโคลนถล่มตามมา ท่านกล่าวว่า “พวกทำไม่ดีตายหมด” โดยเฉพาะผู้ที่ทำลาย ชาติ ศาสนาและกษัตริย์จะถึงเสียชีวิตก่อน ส่วนคนดีมีศีล 5 จะรอดพ้นภัย ท่านให้คาถาสื่อถึงการใช้สติเป็นเครื่องป้องกันภัย ไม่ว่า น้ำ (หรือกิเลส/ปัญหา) จะมากเพียงใด หากมีสติกำกับย่อมรอดพ้นได้ (สุธน ศรีหิรัญ, 2556 : 138-139)

การสอนในลักษณะนี้ทำให้ธรรมะกลายเป็นเรื่องที่ “เข้าถึงได้” โดยไม่ต้องผ่านการตีความจากตำรา แต่เป็นการใช้ประสบการณ์ตรงและการสังเกตพฤติกรรมของครูบาอาจารย์เป็นเครื่องนำทาง

สรุปได้ว่า หลวงปู่สรวงสอนธรรมะผ่านคำสั้น ๆ ภาษาเขมรและ “ปริศนาธรรม” ในชีวิตประจำวัน โดยเน้นหลักการให้ ความพอเพียง และการทำจิตให้บริสุทธิ์ เช่น “ให้ท่านแล้วมีสุข-เกิดความอุดมสมบูรณ์” และ “รักษาจิตให้ผ่องใส” กิจกรรมต่าง ๆ ของท่าน เช่น วาด ไม้ กองไฟ หรือการแสดงเหตุการณ์แปลก ๆ ล้วนเป็นสัญลักษณ์สอนเรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา การไม่ยึดติด และการปล่อยวาง รวมถึงเตือนให้มีสติในชีวิต โดยรวมเป็นการสอนที่เรียบง่าย แต่ลึกซึ้ง ทำให้ผู้คนเข้าถึงธรรมะผ่านประสบการณ์ตรง มากกว่าการเรียนรู้จากตำรา

ปาฏิหาริย์และการเยียวยา : มิติแห่งพลังจิตเหนือโลก

ในสังคมไทย ความศรัทธาต่อพระสงฆ์มักถูกหล่อหลอมด้วยเรื่องราวอิทธิฤทธิ์ ซึ่งสำหรับหลวงปู่สรวงแล้ว ปาฏิหาริย์มิได้เป็นเพียงการแสดงฤทธิ์ แต่เป็นเครื่องมือในการ “โปรดสัตว์” และช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก

ปาฏิหาริย์ของหลวงปู่สรวง ซึ่งมักถูกมองว่าเกี่ยวข้องกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ความศักดิ์สิทธิ์ หรือความบังเอิญที่ยากจะอธิบาย มีดังนี้

1. **การรักษาโรคด้วยธาตุไฟ** มีรายงานว่า ท่านใช้วิธีเพ่งกลืนไฟ การใช้ก้านธูปในการรักษาโรคภัย เช่น มะเร็ง ตลอดจนการเอาสมุนไพรบางอย่างมาต้มให้กิน หรือน้ำมันต้มอาบให้ หรือเอามือมาลูบตรนนม (สุธน ศรีหิรัญ, 2556 : 84-85) ซึ่งการแพทย์สมัยใหม่รักษาไม่ได้

2. **อำนาจเหนือวัตถุและการย่นระยะทาง** เรื่องเล่าเกี่ยวกับการที่ท่านสามารถหายตัวไปปรากฏในที่ต่าง ๆ หรือการที่รถยนต์ที่ท่านโดยสารสามารถเดินทางถึงจุดหมายในเวลาที่น่าอัศจรรย์ เป็นเรื่องที่เล่าขานกันอย่างแพร่หลาย รวมถึงการที่เครื่องยนต์ของรถจะดับเองหากเจ้าของรถปฏิเสธไม่รับท่านเดินทางไปด้วย (สุธน ศรีหิรัญ, 2556 : 192-195)

3. **การสะเดาะกฏญแจ** เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อตำรวจสงสัยว่าหลวงปู่สรวงเป็นสายลับกัมพูชาปลอมตัวมา เนื่องจากท่านพูดจาไม่รู้เรื่องและอาศัยอยู่ตามตะเข็บชายแดน ตำรวจนำตัวท่านไปขังไว้ในห้องขังบนโรงพักและล๊อคกุญแจอย่างแน่นหนา เมื่อตำรวจล๊อคกุญแจเสร็จและเดินหันหลังออกมา กลับพบว่าหลวงปู่เดินตามหลังออกมาด้วย ทั้งที่ประตูกุญแจล๊อคอยู่เหมือนเดิม มีการพยายามนำตัวท่านกลับไปขังและล๊อคกุญแจซ้ำถึง 3 ครั้ง แต่ท่านก็ออกมาปรากฏตัวด้านนอกได้ทุกครั้ง จนเจ้าหน้าที่ต้องยอมกราบและปล่อยตัวท่านไป (Tnews, 2561) นอกจากเรื่องโรงพัก ยังมีอีกหนึ่งครั้งหนึ่งหลวงปู่ถูกกักตัว ล๊อคด้วยกุญแจไว้ในบ้านของลูกศิษย์ที่ชอบเล่นการพนัน แต่เมื่อท่านได้ยินเสียงว่าธนู จึงได้สะเดาะกุญแจออกไปดูว่าธนูต้นเสียงนอกบ้านในทันที (ดำรงธรรม, 2556 : 134-137)

4. **นิมิตเข้าฝัน** มีอีกเรื่องเล่าที่ชัดเจนคือ ลูกศิษย์เมืองจันทบุรี ได้รับตัวหลวงปู่ไปพักที่บ้านใกล้ชายแดนกัมพูชา เพื่อหวังเลขหวย งวดแรกถูกทั้งหมดบ้าน งวดต่อมาก็รุ่งตัวไว้มายอมให้กลับจนหลวงปู่ต้องมาเข้าฝันลูกศิษย์อีกคนเพื่อให้ปรับตัวกลับศรีสะเกษ (ทิพยจักร, 2556 : 85-88)

5. **ความสัมพันธ์กับสรรพสัตว์** ปรากฏการณ์ที่ท่านเสกสิ่งมีชีวิตให้กลายเป็นสัตว์ หรือการที่ท่านสามารถสื่อสารและควบคุมสัตว์ป่าได้ (สุธน ศรีหิรัญ, 2556 : 90-92) สะท้อนถึงจิตที่เปี่ยมด้วยเมตตาและพลังแห่งสมาธิที่ครอบคลุมถึงทุกสรรพสิ่ง

6. **ปาฏิหาริย์หลังมรณภาพ** สรีระสังขารที่ไม่เน่าเปื่อยของท่านได้รับการยืนยันว่ามีลักษณะพิเศษ เช่น เส้นผม คิ้ว และขนตา ของหุ่นขี้ผึ้งหรือรูปปั้นของท่านสามารถงอกยาวขึ้นได้เองราวกับร่างกายยังมีชีวิต (สยามนิวิธ, 2565) สิ่งเหล่านี้กลายเป็นแรงดึงดูดสำคัญที่ทำให้พุทธศาสนิกชนเดินทางมากราบไหว้ ณ วัดไพรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ในสังคมไทย เรื่องอิทธิพลของหลวงปู่สรวงถูกมองว่าเป็น “เครื่องมือโปรดัคต์” มากกว่าการแสดงฤทธิ์ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาโรคด้วยกสิณไฟ สมุนไพรร และน้ำมันต์ การแสดงอำนาจเหนือวัตถุ เช่น ย่นระยะทางหรือปรากฏตัวต่างที่ การมีเมตตาและสื่อสารกับสรรพสัตว์ได้ และหลังมรณภาพยังมีปรากฏการณ์น่าอัศจรรย์ ดึงดูดศรัทธาจากผู้คน

บทบาททางสังคมและเศรษฐกิจ: วัดไพรพัฒนาในฐานะหมุดหมายแห่งความมั่นคง

บทบาทของหลวงปู่สรวงมิได้จำกัดอยู่เพียงมิติทางจิตวิญญาณเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา โดยเฉพาะผ่านการจัดการของวัดไพรพัฒนา ภายใต้การนำของพระครูโกศลสิกขกิจ (หลวงพ่อพุฒ วายาโม)

วัดไพรพัฒนาได้กลายเป็น “ศูนย์กลางศรัทธา” ที่เชื่อมสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศ การเปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องสะงำในปี พ.ศ. 2545 ได้รับอานิสงส์อย่างมากจากการขยายตัวของกลุ่มผู้ศรัทธาที่เดินทางมายังวัดไพรพัฒนา (มติชนออนไลน์, 2561) สิ่งนี้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาพื้นที่จากชุมชนที่เรียบง่ายและเคยเป็นเขตสงคราม ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระดับนานาชาติ

บทบาทของวัดไพรพัฒนา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ชายแดน ได้ผลลัพธ์และกิจกรรมที่เกิดขึ้น ต่อชุมชนและเศรษฐกิจ ดังนี้

1. **ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** ช่องสะงำเป็นเส้นทางที่สะดวกและใกล้ที่สุดจากอีสานใต้ไปยังเสียมราฐ (นครวัด-นครธม) ผ่านถนนสาย 67 ของกัมพูชา ด้วยระยะทางประมาณ 135 กิโลเมตร ทำให้เป็นจุดผ่านแดนสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมขอม

2. **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม** ชุมชนวัดไพรพัฒนาได้รับเลือกเป็น 1 ใน 10 สุดยอดชุมชนต้นแบบ 'เที่ยวชุมชน ยลวิถี' โดยกระทรวงวัฒนธรรม จุดเด่นท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “มาที่เดียวเที่ยว 2 ประเทศ” ผสมผสานความเชื่อ “สรงน้ำหลวงปู่สรวง” และวิถีชีวิตไทย-กัมพูชาอย่างยั่งยืน

3. **เศรษฐกิจชุมชน (OTOP)** ชุมชนวัดไพรพัฒนามุ่งเน้นการสร้างงานและรายได้ผ่านสินค้าพื้นถิ่น เช่น ผ้าไหมตรานกยูงทอง น้ำผึ้งธรรมชาติ ยาสมุนไพร โดยเชื่อมโยงความศรัทธาต่อหลวงปู่สรวงเข้ากับสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น

4. **การศึกษาและสังคม** ชุมชนวัดไพรพัฒนาเป็นต้นแบบของชุมชนที่ใช้โมเดล “บวร” (บ้าน วัด ราชการ) ในการพัฒนาพื้นที่ให้เข้มแข็ง โดยมีวัดไพรพัฒนาและมูลนิธิหลวงปู่สรวงเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการด้านการศึกษา สังคม ผ่านวิทยาลัยเทคโนโลยีหลวงปู่สรวง (วัดไพรพัฒนา) ซึ่งเน้นการสอนวิชาชีพและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และการสร้างอาชีพ ผ่านการจัดตั้งค้ายมว “ว.เทคโนหลวงปู่สรวง” เพื่อให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ พัฒนาทักษะกีฬาจนสามารถก้าวสู่ระดับอาชีพและสร้างชื่อเสียงอย่างเป็นรูปธรรม

5. **มิติทางศาสนานานาชาติ** เป็นสถานที่จัดงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านนานาชาติ โดยมีผู้แทนจาก 8 ประเทศ (กัมพูชา เนปาล บังคลาเทศ พม่า ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา อินเดีย และไทย) เข้าร่วมพิธี เป็นเครื่องยืนยันว่าหลวงปู่สรวงได้กลายเป็น “สัญลักษณ์ร่วม” ของเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในด้านความศรัทธาทางศาสนา ซึ่งช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวชุมชน (แนวหน้า, 2568)

สรุปได้ว่า บทบาทของหลวงปู่สรวงส่งผลต่อสังคมและเศรษฐกิจชายแดนไทย-กัมพูชาอย่างชัดเจน โดยมีวัดไพรพัฒนาเป็นศูนย์กลางศรัทธา ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างประเทศผ่านด่านช่องสะงำ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “เที่ยวที่เดียว 2 ประเทศ” การสร้างรายได้ชุมชนผ่านสินค้า OTOP การพัฒนาสังคมตามโมเดล “บวร” ทั้งการศึกษาและอาชีพ การยกระดับสู่เวทีนานาชาติด้านศาสนาและวัฒนธรรม

โดยรวม ทำให้พื้นที่ชายแดนจากเขตสงคราม กลายเป็นแหล่งศรัทธาและเศรษฐกิจสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่า “บารมีของหลวงปู่สรวง” ได้ถูกแปรเปลี่ยนเป็น “ทุนทางวัฒนธรรม” ที่สร้างความกินดีอยู่ดีให้กับประชาชน

วัตถุมงคลและพุทธคุณ : สัญลักษณ์แห่งความเชื่อและความมั่งคั่ง

ในบริบทของ “พระเหนือโลก” วัตถุมงคลที่หลวงปู่สรวงอธิษฐานจิตอุทิศถวายมีพลังงานที่รุนแรงและเห็นผลรวดเร็ว พุทธคุณที่เด่นชัดมักเกี่ยวข้องกับโชคลาภ การทำมาค้าขาย และการป้องกันภัยพิบัติ

เหรียญรุ่น 1 พิมพ์นิยม สร้างปี พ.ศ. 2540 เป็นรุ่นที่มีความเข้มขลังสูงสุดเนื่องจากสร้างขึ้นในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจแก่ศิษย์ในพื้นที่ยากลำบาก (ณะสิทธิ์ ดวงจันทร์, 2559 : 77)

เหรียญรุ่นสร้างศาลา พิมพ์นิยม (อุยว) สร้างปี พ.ศ. 2543 ออกที่วัดดอนไม้งาม จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นเหรียญรุ่นสุดท้ายที่ผ่านการปลุกเสกนานถึง 3 วัน โดดเด่นในด้านแคล้วคลาดและปลอดภัย (ณะสิทธิ์ ดวงจันทร์, 2559 : 160-166)

เหรียญรับทรัพย์ สร้างปี พ.ศ. 2552 ออกที่วัดไพรพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ สร้างขึ้นเพื่อมุ่งเน้นการเสริมดวงชะตาและโชคลาภแก่ผู้บูชาในยุคเศรษฐกิจฝืดเคือง (พระมหาภูลังกา เขมทสสี, 2557 : 148) แม้ว่าหลวงปู่สรวงไม่ได้อธิษฐานจิต แต่เป็นเหรียญประสบการณ์ถูกรางวัลที่ 1 จึงเป็นเหรียญที่ได้รับความนิยมอย่างสูง เป็นที่เล่าขานเรื่องประสบการณ์ด้านโชคลาภอย่างต่อเนื่อง

วัตถุมงคลเฉพาะทาง เช่น ล็อกเกตพระมิด สร้างปี พ.ศ. 2542 ออกที่สำนักสงฆ์วังหิน จังหวัดปราจีนบุรี (ณะสิทธิ์ ดวงจันทร์, 2559 : 155-159) และเหรียญที่มีรูปช้อน (รุ่นมีกินไม่หมด) สร้างปี

พ.ศ. 2556 ออกที่วัดป่าโคกชาติ จังหวัดศรีสะเกษ (ทิพยจักร, 2556: 19-20) ซึ่งแฝงความหมายมงคล เรื่องความอุดมสมบูรณ์

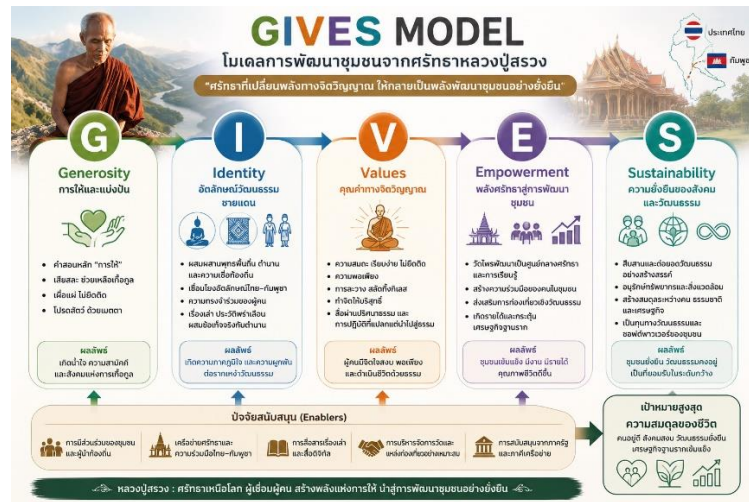
พุทธคุณของวัดอุดมมงคลเหล่านี้ยังครอบคลุมถึงการป้องกันคุณไสย ป้องกันภัยจากไฟไหม้และ ฟ้าผ่า รวมถึงการเสริมดวงชะตาให้พ้นจากเคราะห์กรรม ความศรัทธาในวัดอุดมมงคลนี้เองที่เป็นพลัง ขับเคลื่อนเศรษฐกิจในวงการพระเครื่องและสร้างกระแสการหมุนเวียนของเงินทุนในท้องถิ่น

สรุปได้ว่า วัดอุดมมงคลหลวงปู่สรวงถูกเชื่อว่ามีพุทธคุณเด่นด้าน โชคลาภ ค้าขาย และแคล้ว คลาด โดยรุ่นสำคัญ ได้แก่ รุ่น 1 (พ.ศ. 2540) ที่เข้มขลังสูงสุด รุ่นสร้างศาลา (พ.ศ. 2543) เด่นด้าน ความปลอดภัย และรุ่นยี่สิบห้า (พ.ศ. 2552) ที่เน้นโชคลาภ นอกจากนี้ ยังมีวัดอุดมมงคลเฉพาะทาง ที่สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์และการป้องกันภัยต่าง ๆ ความศรัทธานี้ไม่เพียงส่งผลทางจิตใจ แต่ยังช่วย กระตุ้นเศรษฐกิจในวงการพระเครื่องและชุมชนท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

ผู้เขียนได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา เป็น “GIVES Model” โมเดลการพัฒนา ชุมชนจากศรัทธาหลวงปู่สรวง “ศรัทธาที่เปลี่ยนพลังทางจิตวิญญาณ ให้กลายเป็นพลังพัฒนาชุมชน อย่างยั่งยืน” อธิบายได้ดังนี้

1. G – Generosity การให้และแบ่งปัน สะท้อนคำสอนเรื่อง “การให้” การเสียสละ และการ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน
2. I – Identity อัตลักษณ์วัฒนธรรมชายแดน เชื่อมโยงพุทธพื้นถิ่น ชาติพันธุ์ และความทรง จาร่วมไทย-กัมพูชา
3. V – Values คุณค่าทางจิตวิญญาณ เน้นความสมณะ ความพอเพียง การละวาง และการ ทำจิตให้บริสุทธิ์
4. E – Empowerment พลังศรัทธาสู่การพัฒนาชุมชน ศรัทธากลายเป็นพลังสร้างความ ร่วมมือ การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจฐานราก
5. S – Sustainability ความยั่งยืนของสังคมและวัฒนธรรม สร้างสมดุลชีวิต ชุมชนเข้มแข็ง และต่อยอดเป็นทุนทางวัฒนธรรมและซอฟต์แวร์

แผนภูมิที่ 1 : องค์ความรู้ใหม่ “GIVES Model”โมเดลการพัฒนาชุมชนจากศรัทธาหลวงปู่สรวง
ที่มา : สร้างด้วย ChatGPT, (2026). แผนภูมิจำลอง “GIVES Model”

บทวิเคราะห์สรุป : มรดกธรรมและทิศทางในอนาคต

เรื่องราวของหลวงปู่สรวงเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญของการบูรณาการระหว่างพระพุทธศาสนา พื้นถิ่น ตำนานผู้วิเศษ และการพัฒนาสังคม การที่ท่านได้รับการขนานนามว่า “เทวดาเล่นดิน” หรือ “พระเหนือโลก” มิได้เป็นเพียงการยกย่องเกินจริง แต่เป็นการยอมรับในวิถีชีวิตที่กล้าท้าทายคุณค่าของโลกสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นวัตถุนิยมและการสะสม

มรดกที่หลวงปู่สรวงทิ้งไว้มิใช่เพียงวัดวาอารามที่ใหญ่โต หรือวัตถุมงคลราคาแพง แต่คือคำสอนเรื่อง “การให้” (ออย เตียน) ที่เป็นหัวใจของการสร้างสังคมที่สงบสุข บทบาทของวัดโพธิ์พัฒนาในการเป็นศูนย์กลางความมั่นคงและเศรษฐกิจชายแดน คือผลผลิตที่เป็นรูปธรรมของการใช้ศรัทธาเป็นแรงขับเคลื่อนเชิงบวก

ในอนาคต พลังศรัทธาต่อหลวงปู่สรวงมีแนวโน้มที่จะขยายตัวสู่ระดับสากลมากขึ้น ผ่านกิจกรรมทางศาสนานานาชาติและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกลุ่มประเทศในอาเซียน สรีระสังขารที่ไม่เน่าเปื่อยของท่านจะยังคงเป็นปริศนาที่ท้าทายกาลเวลา และเป็นเครื่องเตือนใจให้มนุษย์กลับมาพิจารณาถึงแก่นแท้ของชีวิตที่อยู่เหนือสมมติบัญญัติของโลก การศึกษาและเข้าถึงหลวงปู่สรวงในฐานะพระเหนือโลก จึงมิใช่เพียงการกราบไหว้เพื่อขอโชคขอลา แต่คือการเรียนรู้ที่จะ “สละออก” เพื่อเข้าถึงความสุขที่แท้จริงตามวิถีทางที่ท่านได้แสดงไว้ตลอดอายุขัยอันเป็นปริศนาของท่าน

เอกสารอ้างอิง

- จารุกิตติ์ กิจวรรณ. (2559). หลวงปู่สรวง เทวดาเดินดิน เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3). จันทเกษมการพิมพ์.
- ดำรงธรรม. (2556). หลวงปู่สรวง พระอริยะผู้ทะลุมิติเวลา. บริษัท ไทยควอลิตี้บุ๊ก (2006).
- ทิพย์จักร. (2555). หลวงปู่สรวง เทวดาเดินดิน ผู้วิเศษแห่งเขาพนมกุเลน (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์กรีน ปัญญาญาณ.
- ทิพย์จักร. (2556). หลวงปู่สรวง อริยะเหนือโลก. สำนักพิมพ์กรีน ปัญญาญาณ.
- ธนสิทธิ์ ดวงจันทร์. (2559). คู่มือนักสะสมวัตถุมงคลหลวงปู่สรวง เทวดาเดินดิน. หจก. แคนนา กรฟิค.
- แนวหน้า. (2568). วธ.เปิดชุมชน 'วัดไพรพัฒนา' 1ใน10สุดยอดชุมชนต้นแบบ 'เที่ยวชุมชน-ยลวิถี' <https://www.naewna.com/>.
- ภัทรศักดิ์ เอกบุตร. (2566). ขุนแผนอุ้มไก่หลวงปู่สรวง. <http://www.khunphaen-pusuang.com/>
- ภูลังกา เขมทสสี, พระมหา. (2557). ตามรอยธรรมหลวงปู่สรวง เทวดาเดินดิน (พิมพ์ครั้งที่ 4). ทำดีมี.
- มติชนออนไลน์. (2561). ศรีสะเกษตีระฆังชัยใหญ่ที่สุดในโลก เปิดหมู่บ้านไพรพัฒนารับนักท่องเที่ยว <https://www.matichon.co.th/>.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สยามนิวส์. (2565). หลวงปู่สรวง เกศาหุ่นสีผึ้งอกได้. <https://today.line.me/th>
- สุชน ศรีหิรัญ. (2556). ประวัติ อภินิหาร และวัตถุมงคล หลวงปู่สรวง เทวดาเดินดิน (พิมพ์ครั้งที่ 2), สำนักพิมพ์บางกอกสาส์น.
- IsanGate. (2568). หลวงปู่สรวง วัดไพรพัฒนา. isangate.com/www/
- Tnews. (2561). วิสาสะเดาะกัญแจมีจริงหรือไม่?. <https://www.tnews.co.th/>